

## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “ความต้องการประกันสังคมของคนพิการขายลอตเตอรี่” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสถิติการด้านประกันสังคมและสิทธิคนพิการที่คนพิการขายลอตเตอรี่ได้รับในปัจจุบัน (2) เพื่อศึกษาความต้องการประกันสังคมของคนพิการขายลอตเตอรี่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสรุปผลได้พอสังเขปดังต่อไปนี้

#### ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นคนพิการขายลอตเตอรี่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ ร้อยละ 55.0 ต่อ ร้อยละ 45.0 ร้อยละ 31.7 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 50.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 41.7 มีรายได้ 20,001-25,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 60.0 สมรส ร้อยละ 56.7 มีสามี/ภรรยาอยู่ในอุปการะ ร้อยละ 55.0 มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 41.7 มีความพิการทางการเคลื่อนไหว กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 23.3 เริ่มขายลอตเตอรี่ในเวลา 9.00 น. กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 25.0 เลิกขายลอตเตอรี่ในเวลา 18.00 น.

ลักษณะการประกอบอาชีพของคนพิการ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 76.7 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพตามที่สาธารณะ ร้อยละ 26.7 ประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่ 11-15 ปี ร้อยละ 53.3 ไม่มี ใช้ทุนส่วนตัวของตนเองในการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 83.3 ส่วนใหญ่ไม่คิดเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 60.0 ส่วนใหญ่ มีอาชีพอื่น ๆ ที่ทำก่อนมาประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่

#### อุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างพบในการประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่

อุปสรรคที่พบระหว่างการประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่พบว่าเคยมีปัญหาระหว่างการขายลอตเตอรี่ไม่หมด (ร้อยละ 98.3) เคยมีปัญหาในด้านรายได้ (ร้อยละ 88.3) เคยมีปัญหาในเรื่องของทุนประกอบอาชีพ (ร้อยละ 81.7) เคยมีปัญหาเรื่องราคาของลอตเตอรี่ที่รับมาจากยี่ปั้ว (ร้อยละ 65.0) และสุดท้ายเคยมีปัญหในเรื่องสถานที่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 63)

## สวัสดิการด้านประกันสังคมและสิทธิคนพิการที่คนพิการขายลอตเตอรี่ได้รับในปัจจุบัน

สวัสดิการด้านประกันสังคมตามมาตรา 40 ผู้พิการจะได้สิทธิประโยชน์จากประกันสังคม จากการศึกษาพบว่า คนพิการขายลอตเตอรี่ ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีทุพพลภาพ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.53) รองลงมา คือ ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีเสียชีวิต และมีความต้องการ โดยมีความต้องการในระดับมาก ได้รับความคุ้มครองกรณีคลอดบุตร มีความต้องการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.53, 2.50 และ 1.80 ตามลำดับ)

สิทธิคนพิการ คนพิการจะได้รับสิทธิตามพ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย คนพิการจึงสามารถยื่นขอจดทะเบียนคนพิการได้ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ คือ คนพิการที่จดทะเบียนแล้วจะได้รับสมุดประจำตัวคนพิการเพื่อนำไปแสดงตัวในการขอรับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านต่าง ๆ รวมถึงการรับคำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้แก่ บริการทางการแพทย์ เพื่อแก้ไขความพิการ หรือปรับสภาพความพิการ กายอุปกรณ์ เครื่องช่วยต่าง ๆ และคำแนะนำปรึกษาทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บริการทางการศึกษา การเข้าเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษา บริการทางอาชีพ จัดฝึกอาชีพแนะนำการประกอบอาชีพ และให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ บริการทางสังคม ให้คำปรึกษาแนะนำบริการช่วยเหลือคนพิการและครอบครัวคนพิการที่มีฐานะยากจน รวมถึงเบี้ยยังชีพคนพิการที่มีสภาพความพิการมาก ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ผลการศึกษา คนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ตนจะได้รับ และรวมไปถึงขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ

## ความต้องการประกันสังคมของคนพิการขายลอตเตอรี่

ความต้องการประกันสังคมของคนพิการขายลอตเตอรี่ คนพิการขายลอตเตอรี่ต้องการการประกันสังคม ทั้ง 7 ประเภท ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คนพิการขายลอตเตอรี่ มีความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับการชราภาพ มากที่สุด โดยมีความต้องการในระดับมาก รองลงมา คือ มีความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับการว่างงาน ความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับการทุพพลภาพ อันไม่เนื่องมาจากการทำงาน ความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับ

การตาย อันไม่เนื่องมาจากการทำงาน ความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์บุตร และมีความต้องการความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมที่เกี่ยวกับการคลอดบุตร ในลำดับสุดท้าย โดยมีความต้องการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.70, 2.65, 2.42, 2.40, 2.30, 1.97 และ 1.83 ตามลำดับ)

สิทธิประกันสังคมตามมาตรา 40 พบว่า คนพิการขายลอตเตอรี่ สนใจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.17 เพราะส่วนใหญ่จะได้รับสิทธิบัตรทอง 30 บาทรักษาทุกโรคอยู่แล้ว และบางคนยังได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลจากทางมูลนิธิที่เป็นสมาชิกอีกด้วย

สรุปได้ว่าผู้พิการขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่จะไม่อยากที่จะทำประกันสังคม เพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิที่จะได้รับ และไม่อยากที่จะส่งเงินสมทบประกันสังคมเพราะรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย รู้สึกว่ายากในการที่จะไปยื่นเป็นผู้ประกันตน รวมถึงความกลัวว่าจะถูกหลอกจากมิจฉาชีพ และส่วนใหญ่จะได้รับสิทธิจากบัตรทอง 30 บาทอยู่แล้วแต่ก็ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการจะทำประกันสังคมให้กับตนเอง แต่ก็ติดเรื่องความไม่เข้าใจในสิทธิที่จะได้รับ และถ้าได้เข้าสมัครเป็นผู้ประกันตนแล้วก็อยากที่จะได้รับสิทธิต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกับคนปกติ และเท่าเทียมกับคนที่ทำงานบริษัท ไม่อยากให้เลือกปฏิบัติต่อกัน

ปัญหาอุปสรรคในการสมัครเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 40 พบว่า คนพิการขายลอตเตอรี่ มีปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และ มีปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการสมัครเป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา 40 มากที่สุด รองลงมา คือ มีปัญหาด้านความไม่สะดวกในการส่งเงินสมทบประกันสังคม โดยมีปัญหาในระดับมาก มีปัญหาด้านการะในการรับผิดชอบเลี้ยงดูผู้ที่อยู่ในอุปการะของตนเอง มีปัญหาด้านความต่อเนื่องในการส่งเงินสมทบประกันสังคม มีปัญหาด้านความมั่นคงในการมีงานทำ และมีปัญหาด้านภาระหนี้สินที่มีอยู่ ในลำดับสุดท้าย โดยมีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.75, 2.75, 2.48, 2.32, 2.20, 2.20, 2.18 ตามลำดับ)

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 65.0 ส่วนใหญ่ ไม่ต้องการเข้าเป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา 40 ของระบบประกันสังคม ถ้าให้ตัดสินใจตอนนี้ สำหรับคนพิการที่ต้องการเข้าเป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา 40 ของระบบประกันสังคม จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ทั้งหมด สามารถจ่ายเงินสมทบเดือนละ 280 บาท

## ผลการทดสอบสมมติฐาน

### ตารางที่ 5.1

สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ

| ความต้องการได้รับสิทธิ<br>ประกันสังคมต่างๆ                    | ปัจจัย |      |                       |        |                     |           |                         |
|---------------------------------------------------------------|--------|------|-----------------------|--------|---------------------|-----------|-------------------------|
|                                                               | เพศ    | อายุ | ระดับ<br>การ<br>ศึกษา | รายได้ | สถาน<br>ภาพ<br>สมรส | ภูมิลำเนา | ประเภท<br>ความ<br>พิการ |
| 1. การประสบอันตราย<br>และเจ็บป่วย อันไม่<br>เนื่องจากการทำงาน | ×      | ×    | ×                     | ✓      | ×                   | ×         | ✓                       |
| 2. การทุพพลภาพ อันไม่<br>เนื่องจากการทำงาน                    | ×      | ×    | ×                     | ×      | ×                   | ×         | ✓                       |
| 3. การตาย อันไม่<br>เนื่องจากการทำงาน                         | ×      | ×    | ×                     | ×      | ×                   | ×         | ×                       |
| 4. การคลอดบุตร                                                | ×      | ✓    | ✓                     | ✓      | ✓                   | ×         | ✓                       |
| 5. การสงเคราะห์บุตร                                           | ✓      | ✓    | ×                     | ✓      | ✓                   | ×         | ×                       |
| 6. การชราภาพ                                                  | ×      | ✓    | ×                     | ×      | ✓                   | ×         | ×                       |
| 7. การว่างงาน                                                 | ×      | ×    | ✓                     | ×      | ×                   | ✓         | ✓                       |

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง มีความแตกต่าง

× หมายถึง ไม่มีความแตกต่าง

1. คนพิการชายตลอดเตอรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีความต้องการประกันสังคมแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏผลดังนี้

1.1 คนพิการชายตลอดเตอรีชายและหญิงจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภท พบว่าไม่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่

เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การชราภาพ และการว่างงาน แต่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการสงเคราะห์บุตร โดยคนพิการขายลอตเตอรี่พิเศษขายต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่าคนพิการขายลอตเตอรี่พิเศษหญิง

1.2 คนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีอายุต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภท พบว่า มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร และการชราภาพ และไม่พบความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน และการว่างงาน โดยคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่าคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี

1.3 คนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภท พบว่า มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการคลอดบุตร และการว่างงาน ไม่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การสงเคราะห์บุตร และการชราภาพ โดยคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่าคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา

1.4 คนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภท พบว่าไม่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การชราภาพ และการว่างงาน มีความแตกต่างกันในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร โดยคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท ต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่าคนพิการขายลอตเตอรี่ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท

1.5 คนพิการชายลอตเตอร์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภทพบว่า มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร และการชราภาพ ไม่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน และ การว่างงาน กัน โดยคนพิการชายลอตเตอร์ที่มีสถานภาพสมรสต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่า คนพิการชายลอตเตอร์ที่มีสถานภาพโสด

1.6 คนพิการชายลอตเตอร์ที่มีภูมิลำเนาต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภทพบว่า มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการว่างงาน และไม่มี ความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่เนื่องจากการทำงาน การตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร และการชราภาพ โดยคนพิการชายลอตเตอร์ที่มี ภูมิลำเนาภาคกลางต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่า คนพิการชายลอตเตอร์ที่มี ภูมิลำเนาภาคอื่น ๆ

1.7 คนพิการชายลอตเตอร์ที่มีประเภทความพิการต่างกันจะมีความต้องการสิทธิประกันสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความต้องการสิทธิประกันสังคมเป็นรายประเภทพบว่าไม่มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคมเกี่ยวกับการตาย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การสงเคราะห์บุตร การชราภาพ มีความแตกต่างในความต้องการสิทธิประกันสังคม เกี่ยวกับการประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันไม่เนื่องจากการทำงาน การทุพพลภาพ อันไม่ เนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร และ การว่างงาน โดยคนพิการชายลอตเตอร์ที่มีคนพิการชาย ลอตเตอร์ที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวต้องการได้รับสิทธิประกันสังคมต่าง ๆ มากกว่า คนพิการชายลอตเตอร์ที่มีความพิการอื่น ๆ ที่มีใช้ทางการเคลื่อนไหว

## ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ความต้องการประกันสังคมของคนพิการชายลดเตอริ” ผู้ศึกษา  
ขอเสนอแนะดังนี้

### ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

1. รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้คนพิการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการการจัดสวัสดิการด้านประกันสังคมให้แก่คนพิการที่เป็นผู้ประกันตน
2. รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการติดตามและประเมินผลด้านประกันสังคมของคนพิการอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง
3. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายการส่งเสริมด้านการศึกษาด้านสุขภาพอนามัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ และด้านที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการและครอบครัว

### ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานประกันสังคม

1. ควรพัฒนาความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ประกันตนให้แก่คนพิการ รวมถึงความเข้าใจในการสมัครเป็นผู้ประกันตนและการส่งเงินสมทบประกันสังคม เพื่อให้การสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนของคนพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรดำเนินการสำรวจปัญหาและความต้องการของคนพิการด้านประกันสังคมอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ทุกระดับในการให้บริการด้านประกันสังคมแก่คนพิการอย่างทั่วถึง
4. สำนักงานประกันสังคมควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน

## ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาความพึงพอใจต่อสิทธิของผู้ประกันตนที่เป็นแรงงานนอกระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้ครอบคลุมเข้าถึงผู้รับบริการอย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพ
2. ศึกษาเปรียบเทียบผู้ประกันตนภายหลังการได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีที่ได้รับสิทธิความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากเดิม เพื่อเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหา และความต้องการของผู้ประกันตนว่าแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่